

teksti ja kuvat STIINA KIIVERI

Kaksi taistelua

Sinä marraskuisena tiistaina 2007 Lastenklinikan teho-osastolle tuotiin vastasyntynyt tyttö, jonka tila oli hengenvaarallinen. Kuuden päivän kuluttua sairaanhoitajien työtaistelu lamauttasi sairaalan toiminnan.

Tiistai 13. 11. 2007

ÄITI HUUTAA ja tyttövauva syntyy Kymenlaakson keskussairaalassa Kotkassa kello 13. Vauva ei huuda. Tyttö näyttää terveeltä ja tomeralta, mutta ääntä ei tule. Kätilö **Suvi Andrejev** silittelee pientä selkää ja puhaltelee jalkapohjiin. Satojen synnytysten kokemuksella hän juttelee rauhoittavasti vanhemmille: "Vauva taitaa olla synnytyksestä vähän säikähtänyt." Äiti näkee vilauksia vaaleasta päästä. Vauvalta otetaan mitat: 3395 grammaa ja 49 senttiä. Äiti ei saa vauvaa syliinsä, vaan tyttö viedään lääkäriin tutkittavaksi. Isä saa muuttaman kuvan. Oven takaa kuuluu vihdoinkin huuto.

Äiti kuulee sen oven läpi. Kohta äiti ja isä saavat uutisia, jollaisia he eivät haluaisi kuulla. Andrejev juoksee, kun hän kiidättää äitiä pyörätuolilla keskussairaalan kauimmaiseen siipeen. Koko

huone on täynnä sairaanhoitajia, lastenhoitajia ja lastenlääkäreitä. Kaikki antavat tilaa, että äiti pääsee katsomaan vauvaansa ja koskettamaan poskea hengitystä helpottavan ylipainelaitteen alla. Vauvaa lähdetään kuljettamaan ambulanssilla kohti Helsingin Lastenkliniikkaa. Matkaa on 130 kilometriä. Aikaa on vähän.

Vähitellen vanhemmat tajuavat jotain ylläkäri **Hannu Haaviston** sanoista. Vauvalla on vaikea synnynnäinen sydänvika TGA (Transposition of Great Arteries) eli valtasuonten transpositio, jossa aortta ja keuhkovaltimo ovat kiinnittyneet sydämeen toistensa paikoille. Tällaisia lapsia syntyy Suomessa vuosittain kymmenestä kahteenkymmeneen. Kohdussa vauva voi hyvin, mutta syntymän jälkeen verenkierto ei toimi oikein: hapekas veri alkaa kiertää takaisin keuhkoihin ja laskimoveri palaa puhdistumattomana elimistöön. Vauva tarvitsee nopeasti apua.

→



Tyttövauvan sydänvika on niin vakava, että tehohoito aloitetaan heti.

KUUKAUSTA AIEMMIN äiti oli alkanut pelätä hoitajien lakkoa. Nettikeskusteluisa hän oli pohtinut muiden loppuvuonna syntyvää vauvaa odottavien kanssa, kuinka synnytykset hoidettaisiin Tehyn työtaistelun aikana. Vauvan laskettu aika oli lähellä uutisista tuttua päivämäärää. Marraskuun 19. päivänä tulisi voimaan 12 000 tehylläisen joukkoyrityksen osuminen viidestä yliopistollisesta sairaalasta ja suurimmista keskussairaaloista. Kotkalaisäiti oli varovasti iloinnut, kun Kymenlaakson keskussairaala näytti vielä jäävän työtaistelun ulkopuolelle.

Äiti oli kuullut ja lukenut uutisista moineen kertaan, että kaksi riskisyntyttäjää oli suunniteltu lähettää Ruotsiin. Myös hänen lähettämistään ulkomaille olisi selvitetty, jos vauvan sydänvika olisi huomattu si-kiöultrassa.

Äiti on synnytyssalissa ja uutisten ulotumattomissa, kun Tehy ilmoittaa tänään laajentavansa joukkoyritysosumisia ns. toisella aallolla, jossa on mukana yli 3 600 tehylläistä. Mukaan liittyy myös Kymenlaakson keskussairaala.

SAIRAANHOITAJA **Satu Laaksosen** päivä menee Helsingin-keikan vuoksi ylitöksi, mutta hän ei ajattele sitä nyt. Hän tuijottaa lastenlääkäri **Tuija Kauton** kanssa vauvaa, joka on läpinäkyvässä laatikossa. Ambulanssi kulkee venäläisrekkojen täytämällä tiellä kohti Helsinkiä. Mittarit näyttävät, kuinka happisaturaatio laskee välillä viiteenkymmeneen eli puoleen tavallisesta hapenkuljetuskyyvystä. Vauvan sydämessä oleva pieni aukko, jonka kautta elimistöön pääsee myös hieman happipitoista verta, on menossa kiinni.

Vanhemmat ajavat pari tuntia myöhemmin samaa tietä, samojen marraskuisten maisemien läpi kohti Lastenlinikkaa. Viisivuotias isovelji on kiireesti lähetetty isovanhempien mukaan. Äiti soittaa sekavia puheluita läheisilleen. Auton takapenkillä on sairaalasta lainaksi saatu suuri rintapumppu.

Kun vanhemmat pääsevät Helsinkiin Lastenlinikan pihaan, suuren sairaalarakennuksen ääriovi ovat jo hävinneet pimeyteen. He seuraavat käytävien opaskylttejä ja kiipeävät neljänneen kerrokseen. Sieltä he löytävät lasten teho-osasto K9:n.

Ylilääkäri **Eero Jokisella** on rauhallinen ja rauhoittava ääni. Hän kertoo, että tytölle on tehty onnistuneesti sydämen eteisväliseinäaukon pallolaajennus. Vauva voi nyt odottaa varsinaista suurta sydänleikkausta, joka tehdään yleensä lapsen ollessa noin viikon ikäinen. Äidin mielessä kävi se ajatus, että silloin on joukkoyritysosum-

tumispäivä. Jokisen käsissä on piirroskuvia normaalin sydämen ja TGA-sydämen rakenteesta.

Sairaanhoidaja **Riikamaria Niemellä** on vihreät vaatteet ja ruskea poninhäntä. Hän vie vanhemmat vastasyntyneen luokse.

Vanhemmat katselevat hiljaa vastasyntyntä tyttärtään, joka nukkuu lääkeunessa. Tunteet ovat läikkyyä yli. Vuorokauden vaihtuessa tyttövauva **Määttä** on yksitoista tuntia vanha. Hän on jo siirtynyt syntymäpaikastaan Kotkasta Helsinkiin, Lastenlinikan teho-osasto K9:n huoneeseen kolme.

Marraskuun yö on lumeton ja pimeä. Vauvan äiti on Naistenlinikalla, jossa sairaanhoitaja käy katsomassa hänen vointiaan pitkin yötä. Äiti tuijottaa sammutettuja loisteputkivaloja. Välillä hän itkee. Hän on juuri synnyttänyt. Hänen lapsensa on monien ovien takana.

Vauvan isä on lopulta löytänyt yöstä vaipan huoneen ja yrittää nukkua Sokos Hotel Helsingissä. Tuore isovelji nukkuu isovanhempiensa vieressä Hollolassa.

SAIRAANHOITAJA Niemi valvoo tyttövauva Määttän vointia koko yön. Valvontamonitit piippailevat. Niemen kahden toista ja puolen tunnin työvuoro on vasta alussa. Jos Niemi haluaa käydä vessassa tai syömässä, jonkun on tultava hänen paikalleen. Joskus kukaan ei ehdi.

Niemi avaalet tottuneesti kanyylien tulpia ja ruiskuttaa lääkkeitä letkuihin pitkin yötä. Hän ottaa valtimosta verinäytteen ja tekee siitä itse verikaasuanalyysin.

Niemen vihreän paidan taskussa on rintannappi, jossa lukee *Tahdon asia*. Niemi on allekirjoittanut irtisanoutumisilmoituksen, joka tulee voimaan kuuden päivän kuluttua.

Keskiviikko 14. 11. 2007

TYTTÖVAUVA MÄÄTÄN äiti tuijottaa Naistenlinikan käytävää. Hän näkee, kuinka muut juuri synnyttäneet äidit työntävät vauvoja pienissä, läpinäkyvissä muovisängyissä.

Päivän mittaan äitejä tulee lisää. Talo alkaa täytyä espoolaisista äideistä ja vauvoista. Huomenna koko maan suurimpiin kuuluva synnytyksyksikkö Jorvin sairaalassa on kokonaan tyhjä.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä on jo tehty laajoja järjestelyjä mahdollisen joukkoyritysosumisen varalta. Kaksi riskisyntyttäjää on lähdössä tänään erikoiskuljetuksella Ruotsiin. Molemmilla naisilla on riski synnyttää lapsi paljon ennen laskettua aikaa. Tulevien äitien siirtäminen on helpompaa kuin keskustosten.



Instrumenttihoitaja Julia Jacobsson kuljettaa tyttövauva Määttä kohti leikkausosastoa ja avosydänleikkausta.

13. marraskuuta 2007:
Puheenjohtaja Jaana Laitinen-Pesola puhuu medialle Tehyn valtuuston ylimääräisessä kokouksessa.



Keskukset tarvitsevat yleensä tehohoittoa. Eikä tilanne vastasyntyneiden teholla ja lasten teholla näytä hyvältä, jos hoitajien joukkoyritysosuminen toteutuu. Husin varatoimitusjohtaja **Seppo Kivinen** käyttää uutisissa ilmaisua, että irtisanoutumisten alkaessa potilasturvallisuutta ei pystytä takaamaan. Äidit tietävät, mitä se merkitsee.

Tyttövauva Määttän äiti ei halua lukea lehtiä eikä nähdä aulojen televisioruutuja, joissa vilahtaa Lastenlinikan kaareva julkisivu. Juuri tänne osuu Tehyn työtaistelun terävin kärki. Kohteena ovat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kriittisimmät toiminnot eli synnytykset, lasten erikoissairaanhoito ja kirurgia. Perhe Määttä tarvitsee niistä kahta juuri nyt.

Tyttövauva Määttän äiti haluaa Lastenlinikalle heti, kun kello on kahdeksan ja teho-osaston vierailuaika alkaa. Hoitaja lähtee opastamaan, kuinka maanalaista tunneliverkostoa pitkin löytää perille. Työtaistelun toteutuessa kaikkein pahin tilanne olisi juuri Lastenlinikalla. Sen sairaanhoitajista on irtisanoutumassa 78 prosenttia.

OVI ON raskas, metallinen ja vanha. Sen kuluneessa pinnassa on tylt, mustat kirjaimet TEHO K9. Ei uskoisi, että näiden ovien takana, nuhjuisten käytävien keskellä, harjoitetaan koko maan vaativinta lastenkirurgia. Täällä tehdään esimerkiksi kaikki suomalaislasten sydänleikkaukset.

Tyttövauva Määttä nukkuu avokehdoksi kutsutulla hoitotasolla. Vauvalla on lämpöpatja ja lämpölamppu. Hänellä on happiviikset ja nenä-mahaletku. Sairaanhoidaja laskee kehdon läpinäkyvät laidat alas. Hän huolehtii vauvasta ja vanhemmista. Vanhemmat saavat lipukkeita ruokalaan ja parkkitoimistoon, yhteystietoja sairaalapastorille, sosiaalityöntekijälle ja psykiatriselle sairaanhoitajalle.

Hoitaja huolehtii, että vanhemmat muistavat syödä. Hän varmistaa, että vanhemmat tietävät vierailuajat. Hän pyytää heitä miettimään, haluavatko he järjestää kastetilaisuuden sairaalassa ennen leikkausta.

Samalla hän seuraa koko ajan vauvan vointia. Hoitaja kysyy lapsen nimen mahdollista hätäkastetta varten. Äiti pyytää, että vauvan sukunimi vaihdettaisiin äidin nimestä isän nimeksi. Jos vauva kuolee, hänellä on isoveljensä kanssa sama sukunimi.

Kun päivän toinen vierailuaika alkaa, aurinko paistaa vaakatassossa huoneeseen. Ruotsissa sen sijaan on lumimyräkkä, joten kaksi riskisyntyttäjää joutuvat edelleen odottamaan siirtokuljetustaan.

Äiti ottaa valokuvia, joissa isä istuu sän-

gyn vieressä kädet vauvan ympärillä. Vauva nukkuu levollisena valkoinen lakki päässään sinisen peiton alla. Silmät liikkuvat hiukan turvonneiden luomien alla. Nyt vastasyntyneen pitäisi saada keuhkot vahvistumaan ennen leikkausta. Suomessa TGA-vauvat leikataan keskimäärin viikon iässä, mutta maailmalla leikkauksia tehdään jopa heti synnytyksen jälkeen.

Rakennuksen ulkopuolella samassa korttelissa levitetään suurta pilakuvaa valtiovarainministeri **Jyrki Kataisesta**. Kuvassa sairaanhoitajaksi muunnettu ministeri keimailee stetoskooppi kädessä. Mielenilmaus järjestetään vuorojen vaihtuessa kello 14.30, jotta potilasturvallisuutta ei vaaranneta. Ulos marssineet hoitajat laulavat Juice Leskisen *Jyrki boy*-kappaleen sanoja ”älä sanojasi syö”. Mielenosoittajien on määrä kävellä Eduskuntatalolle saakka.

Tyttövauva Määttän vanhemmat lähettävät tekstiviestejä. Onnittelujen ja siunausten lisäksi vastausviesteissä toivotaan, että Tehy saisi pian sopimuksen. Tehyn palkka-vaatimuksilla on edelleen vahva kansan tuki. Suurin osa suomalaisista on silti myös ns. pakkolain kannalla, jotta potilaiden turvallisuus voitaisiin taata.

TYTTÖVAUVA MÄÄTÄN vanhemmat astuvat hiljaiseen, suureen puutaloon, Ronald McDonald -taloon. Talosta saatu huone ainakin yhdeksi yöksi. Ehkä huoneita vapautuu pian lisää, sillä Lastenlinikan lapsia ollaan tällä viikolla siirtämässä hoitoon omien kotipaikkakuntien keskussairaaloihin. Myös sovittuja leikkauksia on peruttu.

Lastenlinikalla kymmenen osaston toiminta koetetaan saada mahtumaan erityisjärjestelyin seitsemälle osastolle. Pitkissä ja vaikeissa neuvotteluissa sijoitellaan myös teho-osaston lapsia, kuten tyttövauva Määttä. On suunniteltu, että pahimmasa tapauksessa keskosvauvoja siirrettäisiin vastasyntyneiden teho-osastolta Uppsalaan Ruotsiin. Kriittiset sydänpotilaat lennätetään Bonniin Saksaan.

Tavallisesti kriittisessä tilassa olevia ei siirrellä lainkaan. Jopa röntgen- ja ultraäänitutkimuslaitteet viedään potilaan luokse eikä potilasta koneiden luokse.

Ronald McDonald -talossa äiti tuijottaa kauniita, vaaleankeltaisia seinä ja koettaa lypsää kovaäänisellä rintapumpulla maitoa vuorokauden vanhalle tyttäreilleen.

Torstai 15. 11. 2007

OVESSA LUKEE varasto. Parempia tiloja ei lääkäreiden aamukokoukselle ole tarjolla. Tavarahyllyjen keskellä päätetään lasten sy-

14. marraskuuta 2007:
Tehyläiset sairaalatyöntekijät marssivat ulos Naistenlinikalta osallistuakseen mielenosoitukseen.



Lasten teho-osaston ovella vanhempien on painettava summeria ja desinfioitava kätensä.





Äiti seuraa nukkuvaa tyttövauva Määttä, jolla on allaan lämpöpatja ja yläpuolellaan lämpölamppu.

dänleikkauksista, joiden tulokset ovat maailman huippuluokkaa. Tänä aamuna sydänkirurgit ja kardiologit tekevät tyttövauva Määttän elämän kannalta ratkaisevan päätöksen: vauva päätetään leikata jo tänään.

Lasten leikkausten priorisointi on arkipäivää. Sovittu leikkaus voi joutua väistämään, kun tulee uusia sairaita vauvoja ja lapsia. Lapsen terveydentilan lisäksi pitää ottaa huomioon, kuinka monta hoitajaa on käytettävissä. Aina heitä ei ole riittävästi. Tänä vuonna on jouduttu lykkäämään noin 70:tä sydänleikkausta.

Lasten teho-osastolla on sentään kaikki toimet saatu täytetyksi, mutta sijaisuuksia hoitamaan ei yksinkertaisesti ole riittävästi osaavia hoitajia tarjolla.

Vanhemmille soitetaan ja kerrotaan leikkauksipäätöksestä, ja vartissa he ovat sängyn vieressä. Äiti koskettaa varoen vauvan haituvia. Isä pitää kättään lapsen pään päällä.

Sitten pieni sänky katoaa ovista leikkauksosastolle. Ovien metallikarmit on maalattu kirkkaan keltaisiksi, kauan sitten.

Leikkaus tulee kestämään tuntikausia. Ahdistuneet vanhemmat eivät halua jäädä tuijottamaan sairaalan vanhempainhuo-

neen seinä. On pakko päästä ulos.

TGA:n switch-leikkaus on yksi vaativimmista sydänoperaatioista. Aortta ja keuhkovaltimo katkaistaan tyvestään, ja niiden paikat vaihdetaan. Myös sepelvaltimot siirretään ja istutetaan uudelleen. Tyttö on sydänkirurgi **Ilkka Mattilan** hyvissä käsissä. Täällä sydänlasten leikkauksuolleisuus on maailman pienintä.

Vanhemmat ajavat lyhyen matkan Ronald McDonald -talolle.

Uutiset ovat jälleen täynnä Tehy-kriisiä: *Hyks sulkee yhden neurologian osaston. Toimihenkilöunioni tukee Tehyn työtaistelua. Ay-johtajat huolestuvat Tehy-lain seurauksista. Läänit ratkomaan hoitajien työmääräyksiä.*

Mutta vanhemmat eivät pysty ajattelemaan uutisten viestejä.

ÄITI TUIJOTTAA huoneen kattoa ja rukoulee. Hän putoaa polvilleen ja uskoo tuntevansa hetken, jolloin tyttären sydän pysähtyy. Ja sitten lämmön.

Monta tuntia myöhemmin äidin kännykkä soi. Näyttöllä näkyy sairaalan numero. Äiti vastaa puhelimeen ja jää kuun-

telemaan. Hän odottaa, mitä elämä nyt hänelle tarjoaa.

Sydänkirurgi ilmoittaa, että leikkaus sujui onnistuneesti. Vauvaa pääsee katsomaan osastolle kello neljä. Äiti pystyy sanomaan vain kiitos. Kiitos.

Eduskunnan täysistunnossa sanat lentävät. Maanantainen kahdentoista tunnin keskustelu potilasturvallista ei riittänyt. Sekä lakia puolustavalla hallituksella että vastustavalla oppositiolla on vielä paljon sanottavaa. Tänäkin sanat tulevat kovaa ja kiihkeästi. Puhemies **Sauli Niinistö** saa kopautella rauhaa saliin useamman kerran.

Vasemmistoliton **Pentti Tiusanen** aloittaa: Tehyn jäseniä syyllistetään potilasturvallisuuden vaarantamisesta, vaikka todellinen vaarantaja on maan hallitus.

Valtiovarainministeri Jyrki Katainen pitää tilannetta niin vaarallisena, että potilasturvallaki on tarpeen, ja nyt sovittelulautakunta tarvitsee työrauhaa. Demareiden **Pia Viitasen** mukaan potilasturvallisuus taataan vain sovinnolla, johon päästään lisärahalta. Katainen tuo keskusteluun vastasyntyneet, happikaapeissa olevat lapset, ja **Pertti Virtanen** hoitojonoon kuolleen isänsä.

TEHO-OSASTOLLA ON hiljaista. Yksi seinä on täynnä lasten valokuvia. Tyttövauva Määttän isovelki kävelee katsomaan siskoaan ensimmäistä kertaa. Hänellä on kädessään pieni vaaleanpunainen kissa.

Sisko on syvässä lääkenuessa. Nenään kiinnitetyn hengityspotken lisäksi ympärillä on piuhvoja ja letkuja. Piilossa peiton alla on paljon tärkeää: laskimo- ja valtimokatetrejä, neljä poistodreeniä, lukuisia mitalaitteita ja sydämessä tahdistin.

Sairaanhoitaja **Tarja Reynolds** puhuu levollisesti, vaikka käsille riittää kiirettä koko ajan.

Veli kysyy vakavana, sattuuko pikkusisko sitten, kun poskessa olevat laastariteipit irrotetaan.

SAIRAANHOITAJA ON kuin lennonjohtaja. Vauvan vointia on valvottava koko ajan. Hengityskonetta on seurattava, samoin punaista verenpaineikäyrää. Vanhemmat ymmärtävät monitoreista vain happisaturaa-tion ja sydämen sykkeen. Mutta Reynoldsille sininen käyrä kertoo paljon keskuslaskimopaineesta ja toiset muun muassa ydinlämpötilasta ja hengityksestä. Lääkkeitä on

paljon: viittä sydänlääkettä, kipulääkettä, unilääkettä, nesteenpoistolääkettä, verenohennuslääkettä, antibioottia, mahansuojalääkettä ja ravintoliuoksia, joiden koostumus vaihtelee – aminohappoja, glukoosia, rasvoja, vitamiinilisiä ja suolalisiä.

Annostelu on äärimmäisen tarkkaa. Tännään potilas painaa runsaat kolme kiloa. Lääkäri määrää lääkkeet, mutta hoitajan on tunnettava ne kaikki. Hoitajan täytyy tietää lääkkeiden vaikutus paitsi potilaaseen myös toisiin lääkkeisiin, sillä sakkaantumisen vuoksi eri lääkkeitä on annosteltava eri katetreista ja osa annetaan ruiskulla suoraan ihon alle.

Pienellä potilaalla on takanaan suuri leikkauks. Ei ole monta hoitajaa, joka osaisi valvoa vauvan unta tällaisena yönä.

Perjantai 16. 11. 2007

TYÖTAISTELU ON lähellä ja kaukana. *Tahdon asia* -viesti kävelee vanhempia vastaan monta kertaa päivässä. Ala-aulassa seisovat odottavan näköisinä kameramies ja toimittaja mikrofoni kädessä. Kotimaisten tv-kanavien lisäksi Lastenlinikalla vierailee

myös ulkomaisia uutisryhmiä.

Kerran joku vanhempi parahtaa aulassa, ettei kestä enää. Äänestä kuuluu epätoivo, kun hän lähes huutaa: ”Minun lapseni taistelee elämästään, ja hoitajat puhuu vaan lakosta ja lakosta.”

Tyttövauva Määttän hoitajat eivät puhu vanhemmille asiasta sanaakaan. Eivätkä vanhemmat hoitajille. Heidän välissään ei ole kiistaa, on vain pieni potilas, joka tarvitsee apua juuri nyt.

Silti äiti huomaa pelkäävänsä maanantaita. Hän huomaa ajatelleensa läpi kaikki tutut sairaanhoitajat ja lääkärit ja tietää, ettei yksikään heistä osaisi näiden hoitajien työtä. Hän miettii, voisivatko he yksityisesti palkata jonkun teho-osaston hoitajista ensi viikolla töihin. Hän ei haluaisi ajatella näitä epätoivoisia järjestelyjä. Mutta hän ajattelee silti.

Hän yrittää ajatella vain tytärtään, joka saa kohta leikkauksen jälkeiset kriittisimmät 24 tuntia täyteen. Hän haluaa olla tyttärensä sängyn vieressä.

Siksi tyttövauva Määttän vanhemmat eivät nyt osallistu Lastenlinikalla hoidossa olevien lasten vanhemmille järjestettyyn

15. marraskuuta 2007: Tehyn puolesta -mielentoimituksessa eduskuntatalon portailla tuntematon nainen asettuu makaamaan kansanedustaja Ben Zyskoviczin jalkoihin.



infotilaisuuteen, joka alkaa kello 15.

Eduskunnassa äänestetään potilasturvallista, joka menee toisessa käsittelyssä läpi selvällä äänen enemmistöllä. Kristillisten **Päivi Räsänen** toteaa, että potilasturvallaki auttaa joukkokortisanoutumisten uhatessa kuin puudutuslaastari paiseen hoidossa.

Tehy-kriisin vuoksi ulkomaanmatkansa keskeyttänyt presidentti **Tarja Halonen** vahvistaa lain iltapäivällä. Hän sanoo toivovansa syvästi, että sovinto syntyy eikä lakia jouduta ottamaan käyttöön.

Huoneeseen kolme on tuotu toinen pieni taistelija. Parivuotiaan **Emma**-tytön henki on juuri saatu pelastetuksi harvinaisella sydänleikkauksella.

Lauantai 17. 11. 2007

OSAPUOLTEN NÄKEMYKSET ovat yhä liian kaukana toisistaan.

Tyttövauva Määttän vointi on vakaa. Isä ajaa Kotkaan ja hakee vihdoin kotoa puhuttaita vaatetta. Isoveli on jälleen Hollolassa mummolassa.

Äiti pelkää saavansa tarttuvia tauteja ja ohittaa kiireesti Lastenklinikan päivystys-

poliklinikan vieressä olevan kahvion. Lööpissä puhutaan Tehy-pompon piinasta.

Jokaisen vierailujan aluksi äiti hieroo kätensä desinfiointiaineella teho-osaston ovella. Sitten hän istuu tyttärensä sängyn viereen. Joka kerta hän kuiskaa lapselleen: ”Äiti on tässä. Hienosti menee.”

Ilta muuttuu pimeäksi. Kaikki osapuolet ovat vakavia. Valtakunnansovittelija **Juhani Salenius** pitää joukkokortisanoutumisten alkamista todennäköisenä. Jorvin lastenosastoja tyhjennetään. Pääministeri **Matti Vanhanen** vetoaa uudelleen neuvottelijoihin, että sopu syntyisi. Aika on käymässä vähiin.

Vanhemmat kävelevät hetken pihalla edestakaisin. He tuijottavat pimeydessä Lastenklinikan valoja ja koettavat laskea, minkä ikkunan takana heidän tyttärensä nukkuu. Maa askeleiden alla on jo muuttunut kylmäksi.

Sunnuntai 18. 11. 2007

KAISI ÄITIÄ istuu teho-osaston ulkopuolella muovituoleilla ja itkee. Aamulla molemmat ovat saaneet huonoja uutisia: →

sekä tyttövauva Määtän että pikku-Emman vointi on romahtanut.

Äidit ovat painaneet teho-osaston ovi-summeria, mutta tällä kertaa huoneeseen kolme ei päästetä. Odottakaa, olkaa hyvä.

He ovat odottaneet puoli tuntia.

Äidit halaavat toisiaan. Tyttövauva Määtän isä kävelee edestakaisin ja nieleskelee.

Lopulta ovisummeri soi.

Tyttövauva Määtän tulehdusarvot ovat nousseet. Nestettä kerääntyy huolestuttavasti, ja turvotus näkyy joka paikassa. Rintakehää on avattu lisää. Tarvittaessa viimeisenä keinona voidaan vielä ottaa avuksi sydän-keuhkokone.

Sairaanhoitaja puhuu hiljaisella äänellä. Tällä osastolla hoitajat kohtaavat koko ajan vaikeita ihmiskohtaloita. He ovat paikalla myös silloin, kun lapsi kuolee. Ja vanhemmat jäävät.

Tällä kertaa hoitaja ehdottaa, että tyttövauva Määtälle ei juteltaisi. Vauva on reagoinut äidin ääneen unen läpi, ja nyt pieninkään liikehdintä ei ole hyväksi.

Emman äiti laulaa toisella puolella huonetta *Maan korvessa kulkevi lapsosen tie*. Kotkan kirkossa luetaan esirukous tyttövauva Määtän puolesta.

VANHEMPAINHUONEEN vessan lattialla äiti romahtaa. Hän pitää ovea auki ja puhuu hysteerisesti miehelleen: Entä jos vauva leikkauttiin lakonuhan takia liian aikaisin, kun ei uskallettu odottaa ensi viikkoon? Mitä huomenna tapahtuu? Onko huomista? Aletaanko lapsia siirtää johonkin? Meidän tyttö ei kestä siirtoa. Lakko alkaa huomenna, ja meidän pieni on tietysti sen ensimmäinen uhri!

Isä pitelee vaimoiaan käsivarsiensa välissä ja koettaa vakuuttaa, että aivan varmasti vauva hoidetaan. Aivan varmasti, vaikka lakko huomenna alkaisi. Sitä paitsi joukkoirtisanoutuminen ei tulisi voimaan heti aamusta, vaan vasta yöllä. Sinne on vielä pitkä matka.

Jokainen tunti elämää on voitto. Hitaasti etenee ilta, jossa tyttövauva Määtän vanhemmat koettavat siirtää voimia tyttärelleen.

Äiti päättää, ettei uhraa yhtään ajatusta huomenna mahdollisesti voimaan tulevalle joukkoirtisanoutumiselle. Silti hän on paikalla, kun Kymmenen uutisten draamaattiselta kuulostava tunnus alkaa televisiohuoneessa.

Salamavalot välähtelevät pimeässä illassa, kun sovittelulautakunnan puheenjohtaja arkkiaatri **Risto Pelkonen** astuu metaliovesta ulos toimittajien eteen. Lautakunta on antanut yksimielisen sovintoesityksen,

mutta sen sisältöä ei kerrota julkisuuteen. Pelkonen sulkee suunsa ja kävelee eteenpäin. Tehyn puheenjohtaja **Jaana Laitinen-Pesola** kertoo, että sopimuksen hyväksyminen ratkeaa huomisltaan kello 18:aan mennessä. Helpottuneelta vaikuttava pääministeri Matti Vanhanen muistuttaa, että sopimus on vielä hyvin herkässä vaiheessa. Määräyksiä potilasturvatyöhön saapumisesta jaetaan edelleen.

Tyttövauva Määtän äiti kävelee television luota perheen omaan huoneeseen ja takaisin. Keittiöön ja takaisin.

Hän kysyy mieheltään, onko sovintoesitys nyt varmasti saatu aikaan. Hän kysyy sen kolmeen kertaan.

Maanantai 19. 11. 2007

KAKSI PIENTÄ tyttöä jatkaa taisteluaan teho-osasto K9:n huoneessa kolme. Emman vointi on yllättäen kääntynyt hyvään suuntaan. Tyttövauva Määtän vointi on vakaa.

Tehyn valtuusto kokoontuu sovintoesityksen äärelle. Sattumalta ratkaisevaksi päiväksi osuneet perinteiset jouluglögit keräävät väkeä Tehyn Helsingin-alueoimistoon.

Tietoa odotetaan pitkään. Katuvalot ovat jo syttyneet.

Lopulta työtaistelu raukeaa. Tehy hyväksyy sovintoesityksen neljän vuoden mittaiseksi palkkaratkaisuksi. Samalla perutaan kaikki taistelutoimet, kuten joukkoirtisanoutumiset.

ILLAN VIIMEISELLÄ vierailuajalla äiti, isä ja isovelji katselevat hiljaa kuuden päivän ikäistä perheenjäsentään. Tytön essuvaatteiden pieni punainen sydäntarra viestittää, että rintakehä on vielä auki.

Rauhalliseen Ronald McDonald -taloon perhe palaa jälleen kymmeneksi. Uutisissa tehyläiset juhlivat sopimustaan.

Teho-osasto K9:n hoitajat ovat töissä myös yöllä kello kaksitoista, jolloin joukkoirtisanoutuminen olisi tullut voimaan.

Ulkona on marraskuun yö. Monitorien ja mittareiden valot heijastuvat ikkunasta.

KOLMEN PÄIVÄN kuluttua näyttää siltä, että tyttövauva Määttä voittaa taistelunsa.

Hänet siirretään hengityskoneesta ylipainelaitteeseen. Hän avaa siristellen silmänsä ja katsoo ensi kertaa äitiään silmiin. Minä olen se äiti. ■

Asiantuntijoina haastateltu Lastenklinikan teho-osasto K9:n anestesia-ääkäriä Kaija Puhakkaa ja osastonhoitajaa Merja Ahdetta.

18. marraskuuta 2007: sovittelulautakunta saa lopulta aikaan yksimielisen sovintoesityksen. Puheenjohtaja Jaana Laitinen-Pesola haastatellaan.



Tyttövauva Määttä täyttää kohta vuoden ja voi hyvin.



Jälkikirjoitus marraskuussa 2015

Kirjoittamani juttu *Kaksi taistelua* on hyvin henkilökohtainen. Sen kirjoittaminen oli tasapainoilua oman tarinani ja yhteiskunnallisesti merkittävän asian välillä.

Toivon, että jutusta välittyy suuri kiitollisuuteni. Huoli hyvinvointivaltioistamme ja julkisesta terveydenhuollostamme on ajankohtainen edelleen.

Pitkäaikaissairaiden lasten asia on lähellä sydäntäni, ja olen parhaillaan tekemässä sairauksista kertovaa lastenkirjaa.

***Kaksi taistelua* -jutun taistelija tyttö on nykyään pieni ja reipas koululainen, joka juhlii pian kahdeksanvuotissyntymäpäiväänsä. Hän haluaa isona lääkäriksi.**

Stiina Kiiveri